

Potvrđujući privrženost načelima i ciljevima izraženim u političkim dokumentima prošlih pet zasjedanja Hrvatskog narodnog sabora, opredijeljeni za euroatlantski put BiH, podržavajući Rezoluciju Europskog parlamenta od 6. veljače 2014. o Bosni i Hercegovini, mi, sudionici VI. zasjedanja Hrvatskog narodnog sabora, usvajamo

## **Deklaraciju**

### **Bosna i Hercegovina naša domovina**

Mi, legitimni politički predstavnici hrvatskog naroda, odlučni smo braniti pravo na našu domovinu Bosnu i Hercegovinu svim legitimnim sredstvima.

Hrvatski narod, kao jedan od tri ustavna konstituenta Bosne i Hercegovine, odlučan je izgrađivati državu Bosnu i Hercegovinu kao demokratsku i sekularnu državu tri konstitutivna i ravnopravna naroda i svih njezinih građana.

Demografska revitalizacija, svekoliki razvoj i napredak hrvatskoga naroda u BiH, smisao je ostvarenja naših strateških političkih ciljeva.

Nužna je izgradnja opće nacionalne strategije koja treba uključivati hrvatske institucije u Bosni i Hercegovini, u RH i iseljeništvu. S obzirom na disperziju Hrvata unutar BiH i različite uvjete za društveni razvoj i afirmaciju nacionalnog identiteta u različitim sredinama, nacionalna strategija treba uključivati unutarhrvatsku solidarnost, kako unutar BiH, tako i u odnosu na RH i iseljeništvo.

### **Daytonska Bosna i Hercegovina - neostvarena država**

Država Bosna i Hercegovina, kako je ustrojena u Daytonu, posebice zbog nametnutih revizija ustava, nije zadovoljila težnje hrvatskog naroda, kojima smo dali glas za njezino osamostaljenje. Kako ne uspijeva zadovoljiti niti težnje i potrebe svojih građana za dostojanstven život na razini Europe s početka 21. stoljeća, ovako uređena država gubi svaki smisao:

- jer je njezin daytonski ustroj ozakonio nepravdu, nanesenu ratnim osvajanjima i progon stanovništva, što je najveće posljedice ostavilo po položaj Hrvata kao jednog od njezina tri konstitutivna naroda;
- jer se zbog neracionalne teritorijalne organizacije i nekoherentnoga državnoga ustroja pokazala kao neracionalna, nefunkcionalna i neupravljiva;
- jer prividnu stabilnost sustava ima zahvaliti samo stalnim intervencijama međunarodne zajednice, neprimjerenim suverenim državama, što ozbiljno dovodi u pitanje samoodrživost države Bosne i Hercegovine. Sve nestabilnije sigurnosno okruženje čini je iznimno ranjivom, čime potencijalno ugrožava stabilnost u široj regiji i Europi;

- jer zabrinjavajuće zaostaje za susjedima na putu k EU integracijama i
- jer zbog siromaštva, nezaposlenosti i besperspektivnosti demografski propada, ostajući bez najvitalnijeg dijela svog stanovništva.

Posebno je ovako ustrojena država BiH neprihvatljiva sa stajališta hrvatskog naroda:

- jer mu negira pravo da ga predstavljaju njegovi legitimni predstavnici u vlasti temeljem nepravednog Ustava i Izbornog zakona;
- jer mu negira pravo da slobodno raspoláže rezultatima svoga rada prelijevanjem finansijskih sredstava, koja stvaraju ljudi i poduzeća u većinskim hrvatskim općinama i županijama;
- jer mu negira pravo slobodno raspolagati prirodnim resursima na područjima gdje stoljećima živi, preko nepravednih nametnutih zakona, donesenih preglasavanjem, odnosno političkim nasiljem;
- jer hrvatskom narodu ne dopušta razvoj u svom narodnom i kulturnom identitetu, negirajući mu prava osnivanja javnih elektroničkih medija;
- jer ga izlaže nerazmjernom riziku od politički i etnički motivirane pravosudne represije jer u represivnom aparatu i najvišim pravosudnim tijelima odlučujuću ulogu imaju predstavnici ostala dva naroda ili Hrvati mahom od njih izabrani; i
- jer zbog svega navedenog Hrvati, posebno vitalna i fertilna populacija, napušta Bosnu i Hercegovinu pa, iako su relativni ratni gubici Hrvata bili otprilike razmjerni broju stanovništva, demografski poslijeratni gubici su katastrofalno nerazmjerni u odnosu na ostala dva naroda.

### Novi Ustav

Stoga je nužno pristupiti korjenitoj ustavnoj reformi, uključujući i novu racionalniju teritorijalnu organizaciju zemlje, koja će na jednak način uvažavati njezina tri nacionalna entiteta dosljednom operacionalizacijom načela iz preambula daytonskoga ustava o konstitutivnosti naroda:

- s obzirom da je unutarnji konsenzus oko takve ustavne reforme teško očekivati, a što je pokazalo iskustvo dosadašnjih pokušaja ustavne reforme zbog nejednakog i neravnopravnog položaja konstitutivnih naroda i
- s obzirom da smo postojeći Ustav dobili na međunarodnoj konferenciji, kao dio Mirovnog sporazuma i uz jamstvo Vijeća sigurnosti UN-a, smatramo, ako unutarnjeg konsenzusa nema, da je logičan način da Bosna i Hercegovina dobije novi Ustav, na novoj Međunarodnoj konferenciji o Bosni i Hercegovini, Ustav koji će kreirati simetričnu federalnu državu u odnosu na tri konstitutivna naroda.

Hrvatski narodni sabor smatra da žurno treba ispraviti one nepravde, nelogičnosti i neracionalnosti koje su do sada bile uzrokom nacionalnih frustracija i blokada u funkcioniranju sustava.

Stoga je nužno odmah:

- izmijeniti Ustav i Izborni zakon kada je izbor članova Predsjedništva u pitanju da bi se omogućilo da sva tri konstitutivna naroda imaju jednak utjecaj na izbor legitimnih predstavnika u Predsjedništvo, a da se i pripadnicima manjina, kao i ostalima koji se ne izjašnjavaju pripadnicima konstitutivnih, naroda omogući kandidiranje;
- izmijeniti Izborni zakon u dijelu koji se tiče izbora izaslanika u Dom naroda Federacije BiH i Vijeće naroda Republike Srpske da bi se jamčio potpuni nacionalni legitimitet u ovim institucijama, te onemogućile manipulacije sa svrhom osobnih probitaka ili etničke majorizacije;
- usvojiti nužne izmjene koje će izjednačiti ovlasti zastupničkih i domova naroda u potvrđivanju izvršne vlasti te osigurati da je za odluke u domovima naroda potrebna, osim opće, i natpolovična većina u klubovima konstitutivnih naroda;
- promijeniti zakone o vladama entiteta na način da je nužna podrška trećine predstavnika svakog od konstitutivnih naroda za donošenje odluka u vladama entiteta;
- implementirati odluku Ustavnoga suda BiH koja se odnosi na Grad Mostar s ciljem izjednačavanja Mostara s ostalim jedinicama lokalne samouprave;
- donijeti novi Zakon o javnom RTV sustavu, u kojem će se jasno prepoznati tri nacionalna entiteta i identiteta u Bosni i Hercegovini;
- reformirati porezni sustav s ciljem pravednog prikupljanja i raspodjele javnih prihoda.

### **Euroatlantske integracije**

Euroatlantski put Bosne i Hercegovine, uz ustavne promjene, najvažniji je strateški prioritet i doprinos miru i stabilnosti. S obzirom da su euroatlantske aspiracije Bosne i Hercegovine potvrđene od mjerodavnih institucija nužno je odmah:

- pristupiti ispunjenju uvjeta za pokretanje MAP-a kao prvog koraka ka NATO članstvu;
- donijeti odgovarajuće odluke i ispuniti uvjete za ratifikaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju; i
- usvojiti efikasan mehanizam koordinacije kako bi Bosna i Hercegovina prema EU mogla „govoriti zajedničkim glasom“ i u narednom trogodišnjem razdoblju dobiti kandidatski status za članstvo u EU.

### **Zaštita digniteta Domovinskog rata**

Našim odnosom prema dragovoljcima i veteranima, ratnim vojnim invalidima i obiteljima poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, kao i prema svim hrvatskim braniteljima, sudionicima Domovinskog rata, iskazujemo svoj odnos prema Domovinskom ratu, odnosno dajemo mu dignitet koji zaslužuje kao jedna od najvećih svetinja hrvatskoga naroda.

Stoga ćemo se snažno i odlučno usprotiviti svakom iskrivljavanju povijesnih činjenica i istine o Domovinskom ratu te ugrožavanju ugleda i dostojanstva hrvatskih branitelja.

Zajedno s udrugama proisteklim iz Domovinskog rata tražit ćemo sustavna rješenja i zaštitu prava, te se suprotstaviti pokušajima krivotvorenja povijesne istine o Domovinskom ratu, kao i pokušajima krivotvorenja cjelokupne novije povijesti na području BiH. Zaštita Domovinskog rata i hrvatskih branitelja jesu i ostat će naša trajna obveza.

Odlučno se suprostaviti učestalim pokušajima kriminalizacije Domovinskoga rata, proglašavanjem legitimnih oružanih snaga hrvatskoga naroda (HVO) agresorskim snagama, te selektivnim i tendencioznim optužnicama, u pravilu, po zapovjednoj odgovornosti prema zapovjednicima HVO-a.

I u ovoj prilici odbacujemo kvalifikaciju haškoga tužiteljstva o udruženom zločinačkom pothvatu koji se neosnovano i neopravdano pripisuje Hrvatskoj Republici Herceg Bosni i HVO-u, jer je to opasna politička manipulacija i nije u funkciji pravde već projektiranih ratnih ciljeva onih koji su, najprije ratom a zatim nepravednim Ustavom i njegovim nasilnim revizijama, namjeravali eliminirati hrvatski narod iz Bosne i Hercegovine kao ustavnog konstituenta i političkog subjekta.

Povijesna je istina da je HZ i HR H-B, kao i njezina oružana sila Hrvatsko vijeće obrane, odlučujuće doprinijela očuvanju i obrani BiH te da je je ugrađena u temelje Washingtonskoga i Daytonskoga mirovnoga sporazuma.

### **Pravna država i obračun s korupcijom**

S obzirom da veliku prepreku razvoju Bosne i Hercegovine, uspostavi kompetitivnog gospodarstva i socijalne pravde, te dolasku stranih investicija, predstavlja pravna nesigurnost i korupcija, te s obzirom da u Bosni i Hercegovini trenutno ne postoji niti politička klima niti institucionalni kapacitet za učinkovitu borbu protiv korupcije nužno je odmah:

- postići najširi politički i društveni konsenzus za učinkovitu borbu protiv korupcije;
- učiniti nužne zakonske promjene koje će unaprijediti sustav imenovanja na ključne tužiteljske i sudačke pozicije s ciljem nezavisnosti i odgovornosti;
- pokrenuti reformu i dogradnju sustava agencija za zaštitu zakona u smislu boljeg uvezivanja i koherentnosti čitavog sustava.

### **Obrazovanje, kultura i gospodarstvo kao sredstva društvenoga razvoja**

Kvalitetno obrazovanje sukladno najvišim svjetskim standardima, te institucionalno očuvanje i razvoj kulturnog identiteta, osim toga što predstavljaju iznimno značajne elemente dugoročne opstojnosti i vitalnosti, imaju i potencijal biti glavno sredstvo svekolikog društvenog razvoja hrvatskog naroda u BiH. Stoga će HNS u svome budućem radu posebnu pažnju posvećivati stanju u područjima obrazovanja i kulture.

Preduvjet demografske revitalizacije jest učinkovito i socijalno odgovorno gospodarenje svim resursima. Svjesni smo teškog položaja osiromašenosti velikog

broja građana uključujući i zdravo radno aktivno stanovništvo, što je posebno karakteristično za prijeratne industrijske „bazene“.

Nužno je napustiti dosadašnju kvazisocijalističku filozofiju, koju još uvijek prakticiraju određene politike u BiH, a koju karakterizira opća socijalizacija promašaja u pretvorbi, privatizaciji i upravljanju ostacima prijeratnih „privrednih giganata“, prijevremenim umirovljenjem, ili prebacivanjem tereta na proračune, zdravstvene i socijalne fondove a preko novih zaduživanja, prebacivanje tereta na one građane i dijelove Bosne i Hercegovine koji su odavno napustili takvu društvenu filozofiju i opredijelili se za tržišno i socijalno odgovorno gospodarstvo.

Umjesto toga potrebno je nužnim reformama, uključujući i ustavnu, te gospodarske programe, kreirati stabilno političko i institucionalno okruženje atraktivno za investitore iz zemlje i inozemstva. Unaprijediti sposobnost korištenja europskih fondova te stavljanjem u funkciju svih prirodnih i ljudskih kapaciteta doprinosti gospodarskom razvoju i socijalnom blagostanju.

Mi, legitimni predstavnici hrvatske političke volje u Bosni Hercegovini, ovu Deklaraciju usvajamo kao obvezu nama i kao poruku svim našim partnerima s kojima dijelimo odgovornost za stabilnost i prosperitet naše zajedničke domovine Bosne i Hercegovine s ciljem da je izgradimo kao zajedničku i poželjnu državu.

*U Mostaru 28. veljače 2015.*



*Ova Deklaracija je jednoglasno usvojena na VI. zasjedanju Hrvatskog narodnog sabora*

*koji je održan 28. veljače u Mostaru*